

# Siirtyminen Potilastiedon arkiston 2014 määrittelyistä 2016 määrittelyihin

## 1 Yleistä

Tämä ohje tarkentaa dokumentin [Kanta-palveluihin tallennettavia asiakirjoja koskevien määrittelyiden versiointikäytännöt](#) soveltamista, kun potilastietojärjestelmässä otetaan käyttöön Potilastiedon arkiston 2016-vaiheistuksen mukaiset määrittelyt ja aikaisempi toteutus on 2014-vaiheistuksen määrittelyiden mukainen. Ohje ei koske määrittelyversion vaihtotilanteita yleisesti, vaan rajautuu 2014-2016 versiosiiirtymään.

Olenneisimmat muutokset 2014 ja 2016 määrittelyversioiden välillä koskevat keskeisten terveystietojen rakenteita, joita on esitelty alla luetelluissa määrittelydokumenteissa.

Dokumentti	2014	2016
Potilastiedon arkiston kertomus ja lomakkeet	versio 4.68	versio 5.11
Kuvantamisen CDA R2 -merkinnät	versio 1.22	versio 2.21
Laboratorion CDA R2 –merkinnät	versio 3.9	versio 4.21

Samanaikaisesti käytettävistä määrittelydokumenteista on koottu [määrittelykokoelmia](#). Potilastiedon arkiston asiakirjojen header-osassa esitellään määrittelydokumenttien tunnisteen ja määrittelykokoelman tunniste, joihin asiakirjan toteutus perustuu. Tätä kuvataan tarkemmin dokumentissa Potilastiedon arkiston CDA R2 Header. CDA R2-määrittelyt on julkaistu kanta.fi:n [HL7-sivulla](#).

Määrittelyiden versiointikäytännöt -dokumentin mukaisena peruseriaatteena on, että asiakirjan sisältämät merkinnät ja merkinnän osat on toteutettu käyttäen asiakirjan headerissä esitellystä määrittelydokumentista vain yhtä versiota. Erikseen sovitussa tilanteissa tästä on voitu poiketa. Esimerkiksi suun terveydenhuollon toimenpiderakenteita on ollut sallittua esittää Kertomus ja lomakkeet version 5.11 mukaisina, vaikka asiakirjan muu toteutus on version 4.68 mukainen, jos koko potilastietojärjestelmää koskevaa versionnostoa ei ole pystytty tekemään suun terveydenhuollon käyttöönoton yhteydessä. Yhteentoimivuuden varmistamiseksi on kuitenkin tavoitteena välttää uusia tilanteita, joissa tuotettaisiin näitä "sekamallisia" asiakirjoja.

Aikaisemmin (8.3.2017) on julkaistu Potilastiedon arkiston määrittelyt - Kysymyksiä ja vastauksia -dokumentissa 2014-2016-siirtymää koskeva ohje. **Kyseinen ohje korvautuu tällä soveltamisohjeella.** Aikaisemman ohjeen julkaisun jälkeen keskeisten terveystietojen koosteiden poiminnan laajuus on muuttunut. Keskeisten terveystietojen koostetietoja ei enää Kysymyksiä ja vastauksia -dokumentissa kuvatulla jätetä poimimatta kaikista asiakirjoista, joista määrittelykokoelmatunniste puuttuu. Tämänkin muutoksen takia on

entistä perustellumpaa muodostaa asiakirjat sekoittamatta eri määrittelyversioiden mukaisia merkintöjä tai merkinnän osia samaan asiakirjaan.

## 2 Muutoksen kohde siirtymävaiheessa

Potilastiedon arkiston kertomus ja lomakkeet on käytännössä kaikkia Potilastiedon arkistoon arkistoitavia asiakirjoja koskeva perusmäärittely, ja kun siirrytään käyttämään sen uutta versiota, muutokset vaikuttavat laajasti. Muutokset voivat olla asiakirjatyyppistä riippuen pieniä (esimerkiksi palvelutapahtuma-asiakirjassa tai suostumuksenhallinnan asiakirjoissa) tai merkittäviä (hoitoasiakirjojen keskeisten terveystietojen rakenteissa). Siirtymävaiheen yhteistestauksessa painopiste on merkittävässä muutoksissa, mutta myös pienet muutokset tulee olla toteutettu silloin, kun asiakirjojen headerissä esitellään uudet määrittelyversiot.

Asiakirjan headerissä viitataan myös sellaisiin määrittelyihin, jotka eivät suoranaisesti muutu 2014-2016 siirtymässä, kuten Potilastiedon arkiston CDA R2 Header ja Potilastiedon arkiston asiakirjojen Kuvailutiedot. Näidenkin tilanne on silti hyvä tarkistaa, koska niihin on ajan mittaan tehty pieniä muutoksia ja errata-merkintöjä.

## 3 Siirtymävaiheen esimerkkitalanteita

### 3.1 Uudet merkinnät uudelle hoitoasiakirjalle

Kun arkistoidaan uusia potilaskertomustietoja 2016 siirtymän jälkeen, hoitoasiakirjat muodostetaan kokonaisuudessaan 2016 määrittelyiden mukaisina. Hoitoasiakirjat voidaan liittää 2014 määrittelyiden aikana muodostettuun tai uuteen, 2016 määrittelyiden aikana muodostettuun, palvelutapahtumaan. Jos palvelutapahtuma-asiakirja tai siihen liittyvät muut hoitoasiakirjat ovat 2014 määrittelyiden mukaisia, ne saavat uuden hoitoasiakirjan lisäystilanteessa jäädä ennalleen.

### 3.2 Asiakirjojen versiointi ja muut muutokset

#### 3.2.1 Hoitoasiakirjan sisällön korjaus

Korjaustilanteen aseltelma: Hoitoasiakirja on tuotettu 2014 määrittelyiden mukaisena ja sen yhtä merkintää korjataan 2016 siirtymän jälkeen. Korjaustarve voi kohdistua tekstimuotoiseen sisältöön tai johonkin keskeisen terveystiedon rakenteeseen. Keskeisistä terveystiedoista 2014 määrittelyiden mukaan on tuotettu diagnooseja, riskitietoja, toimenpiteitä sekä laboratorion ja kuvantamisen rakenteita. Lisäksi osassa järjestelmiä on tuotettu rakenteisia rokotustietoja.

Vaihtoehtoiset toteutustavat:

- a) Asiakirjan uusi korjattu versio tuotetaan kokonaisuudessaan 2016 määrittelyiden mukaisena, myös mahdolliset muut asiakirjan keskeisten terveystietojen rakenteiset tiedot päivitetään 2016 mukaisiksi

- b) Asiakirjan uusi korjattu versio tuotetaan kokonaisuudessaan 2014 määrittelyiden mukaisena

### 3.2.2 Asiakirjojen mitätöinti

Mitätöivässä asiakirjassa ei ole merkittäviä muutoksia 2014-2016 siirtymässä. Kun mitätöidään 2014 määrittelyiden mukaista asiakirjaa, mitätöivä asiakirja voidaan merkitä joko 2016 tai 2014 määrittelyiden mukaiseksi.

Mitätöinnin käyttäminen asiakirjan korjauksessa on sallittua siirtymävaiheessakin vain poikkeustapauksissa, jos muita korjaustapoja ei ole käytettävissä (vrt. esim. Arkistonhoitajan käyttöliittymän käyttö mitätöinnissä). Tällöinkin järjestelmän on pystyttävä tuottamaan uusi korjattu asiakirja, joka on yhden määrittelyversion mukainen, eikä tällä asiakirjalla sisällöllisesti ole tapahtunut muita muutoksia kuin ne, jotka korjauksessa oli tarkoitus tehdä.

### 3.2.3 Diagnoosien ja riskitietojen päättäminen

Päättämismerkintä tuotetaan uudelle asiakirjalle, joka on 2016 määrittelyiden mukainen, kun alkuperäinen merkintä olisi arkistoitu 2014 mukaisena. Siirtymävaiheen päättämismerkinnöissä voi olla puutteita niissä tiedoissa, joilla 2016 muotoinen entry kohdistetaan 2014 mukaiseen entryyn, jos yksiselitteistä vastaavuutta määrittelyversioiden välillä ei ole (esimerkiksi riskin yksilöivä tunniste).

### 3.2.4 Kuvantamisen ja laboratorion pyyntö-tutkimus-lausunto-ketju siirtymävaiheessa

Määrittelyversion vaihto voi osua kohtaan, jossa pyyntö-tutkimus-lausunto-ketju on kesken:

- pyyntö on arkistoitu 2014 määrittelyillä, mutta tutkimus tehdään 2016 siirtymän jälkeen
- pyyntö ja tutkimus on arkistoitu 2014 määrittelyillä, mutta lausunto tehdään 2016 siirtymän jälkeen

Siirtymävaiheen tilanteissa ensisijainen toteuttamistapa on 2016 muotoisen merkinnän tuottaminen uudelle asiakirjalle. 2014 merkinnät jäävät tällöin alkuperäisille asiakirjoilleen muuttumattomina. 2016 määrittelyissä on mahdollistettu viittaukset ulkoiseen asiakirjaan sekä kuvantamisessa että laboratoriossa. Nämä viittaukset voidaan kohdistaa myös 2014 määrittelyiden mukaan tuotettuihin pyyntöihin tai tutkimuksiin.

- viittaus tutkimuksesta pyyntöön (kuvantaminen ja laboratorio)
  - a) viitataan pyynnön entry/observation/id –tunnisteeseen
  - b) viittaus voi myös puuttua (teknisesti on mahdollista arkistoida tutkimusmerkintä ilman pyyntöä, mutta tilanteessa, jossa pyyntö todellisuudessa on olemassa, tämä on toissijainen vaihtoehto)
- viittaus lausunnosta tutkimukseen (kuvantaminen)

- a) viitataan tutkimuksen SUID-tunnisteeseen
  - viittaus lausunnosta tutkimukseen (laboratorio)
- a) viitataan tutkimuksen entry/observation/id -tunnisteeseen

Jos versiointia kuitenkin käytetään tutkimus- tai lausuntotietojen täydentämisessä, tulee noudattaa yleissääntöä, jonka mukaan kaikkien asiakirjalla olevien merkintöjen on oltava saman määrittelyversion mukaisia. Tällöin esimerkiksi 2014 määrittelyn mukainen pyyntö tulisi muuntaa 2016 muotoon, jotta samalle asiakirjalle voitaisiin lisätä versioimalla 2016 määrittelyn mukainen tutkimusmerkintä.

### Muutoshistoria

Versio	Pvm	Muutokset
0.1	13.2.2019	Dokumentti luotu
0.2	4.3.2019	Muokattu THL-Kela-työpajan käsittelyn perusteella: Poistettu luvusta 3.2.1 vaihtoehto, jossa merkinnät jaetaan kahdelle asiakirjalle. Korostettu lukuun 3.2.2 mitätöinnin poikkeusluonnetta asiakirjojen korjauksessa.